

NÁJEMNÍCI NA STARÉM MĚSTĚ PRAŽSKÉM ROKU 1608

Jaroslav Čechura, Zdeněk Hojda, Martina Novozámská

Neopomenutelným pramenem pro poznání dějin Prahy je dozajista opis jedné ze čtyř částí rukopisu č. 324, známým rovněž pod tradičním názvem „Chaos rerum memorabilium“, který se dochoval v muzejním diplomatáři Archivu Národního Muzea. Jedná se o „Poznamenání nájemníků a podruhů na Starém Městě pražském“, provedeném „z poručení rady“ komisemi hejtmanů čtyř staroměstských čtvrtí v listopadu 1608.

Odhadovaná doba vzniku opisu je 2. polovina 19. století. Tato doba byla určena na základě rozboru písma (česká humanistická kurzíva) a použitého papíru. Autor však není znám. Víme jen, že se jednalo pouze o jednoho opisovače. Opis rukopisu se dochoval na 27 volných pročíslovaných dvoulistech a jednom závěrečném jednolistu.

Jak už bylo zmíněno, opis je rozdělen podle čtyř pražských čtvrtí. Jedná se o čtvrtě Mikulášskou, Týnskou, Havelskou a Linhartskou. Následuje seznam domů, kdy je v názvu většinou uveden i jeho majitel. Pod tímto názvem následuje výčet pokojníků a podruhů s jejich případnou profesí. Rozdíl mezi pokojníkem a podruhem spočíval v tom, od koho si daná osoba pokoj či dům pronajímala. Pokojníci si pronajímali pokoje od majitele domu. Naproti tomu podruzi si pronajímali pokoje až od pokojníků. Příležitostně se v pramenu objeví i zmínka o majetkové situaci nájemníka, rovněž jejich drobné životní příběhy a osudy. Edice pramene je pro větší přehlednost vybavena rejstříky. Jedná se o rejstřík jmen a zaměstnání, rejstřík domů a rejstřík míst a zemí původu staroměstských nájemníků.

Příklady zápisů v „Poznamenání“:

- **V domě Václava Šeyntla**
- **V domě Jana Koldínského, mečíře**
Pokojníci: Mikuláš Brunovský, nějaký skribent, nemá městského práva;
Jan Přeštický, zdejší synek, dělá kadidlo a prodává;
Jan nožíř, měštěnin zdejší
- **V domě Sabiny knihařky**
Manddalena Hofrichterová z Vratislavi, ta oznámila, že má zde na zámku činiti, a že jest na hotový groš živa

Opis rukopisu č. 324 byl hojně využíván Václavem Vladivojem Tomkem při sepisování Dějepisu města Prahy. Edice nám totiž umožňuje vhléd do městské společnosti za Rudolfa II. Díky ní se dozvídáme o kvalitě a hustotě nájemního bydlení, stejně tak i o vztazích mezi domácími pány a nájemníky. Rovněž můžeme nahlédnout do národnostního složení tehdejší Prahy. V opise se totiž objevují i četné informace nejen o německých měšťanech a obyvatelích, ale i o Italech, Francouzích, Skotech a Nizozemcích na Starém Městě.

Literatura:

ČECHURA, Jaroslav, Zdeněk HOJDA a Martina NOVOZÁMSKÁ. *Nájemníci na Starém Městě pražském roku 1608*. Praha: Scriptorium, 1997. ISBN 80-902151-5-7.

Recenze: Pešek, Jiří, Český časopis historický 96, 1998, č. 1, s. 199-200